

K Ö N Y V I S M E R T E T É S

Járványszótár: A világjárványhoz köthető szavak és kifejezések

COVIDICTIONARY

Words and phrases related to the global pandemic

Barnucz Nóra

tanársegéd, angol nyelvtanár
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar,
Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
barnucz.nora@uni-nke.hu

Absztrakt

A témájában, műfajában és nyelvezetében is egyedi alkotás a koronavírus-járvány első hullámának ideje alatt készült. A szerző kutatói alkotásának elméleti hátterre kiválóan illeszkedik a Patyi-féle „egyetemi háromszög” modellhez ([URL1](#)), mely alapvetően az egyetemi működést egy hármas tevékenységrendszerben illusztrálja (kutatás–oktatás–tananyagkészítés), illetve Paavola és Hakkarainen (2005) triologikus modelljéhez, amely az együttműködés kompetenciájával lehetőséget teremt a tanulók kreativitásának fejlesztésére, motivációjának magas szinten tartására, a munkaerőpiac által megfogalmazott kompetenciák fejlesztésére, és az élményalapú tanítás-tanulás kivitelezésére. A szerző a korpuszalapú szótárkészítés módszerével zárt és nyitott kérdéseket tartalmazó kérdőíves adatfelvételt alkalmazott a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar rendészeti szaknyelvet tanuló hallgatóinak körében. Emellett a Facebook közösségi oldalon regisztrált ismerősi körére is kiterjesztette a kutatást. Az említett elméleti háttérre épülő szó- és kifejezésgyűjtemény 96 oldal terjedelmű, 403 koronavírus-járvánnyal és karanténhelyzettel kapcsolatos, az első hullám ideje alatt leggyakrabban előforduló angol nyelvű szót, szó szerkezetet, kifejezést és neologizmust, valamint azok meghatározásait tartalmazza.

Kulcsszavak: járványszótár, közösségi oldal, rendészeti szaknyelv, egyetemi háromszög, triologikus tanulás

Abstract

The unique work in its subject matter, genre and language has been prepared during the first wave of the coronavirus epidemic. The theoretical background of the author's research work is perfectly adjusted to Patyi's „university triangle” model ([URL1](#)), which basically illustrates the operation of the university in a triple system of the activities (research–education–curriculum development) and Paavola and Hakkarainen's triological model (2005), which creates an opportunity with the competence of cooperation to develop students' creativity, to keep their motivation at a high level, the competencies demanded by the labour market, and to provide experiential teaching-learning. Using corpus-based dictionary method a questionnaire survey was used with closed and open questions among the students who have been learning English for law enforcement at the University of Public Service, Faculty of Law Enforcement. The author's acquaintances registered on Facebook social media platform were also involved in the research. The 96-page collection of words and phrases collection based on the theoretical background we have introduced before involves 403 English words, word phrases, neologisms and their definitions related to the coronavirus epidemic and COVID-19 situation during the first wave.

Keywords: covid dictionary, social networking site, English for law enforcement, university triangle, triological learning

A kötet szerzője Uricska Erna a Nemzeti Közsolgálati Egyetem (a továbbiakban: NKE) Rendészettudományi Kar (a továbbiakban: RTK) Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátusának mesteroktatója, ahol nyolc éve tanít angol rendészeti szaknyelvet. A szerző elsőéves doktorandusz a Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Kommunikációtudományi Doktori Iskolában. Kutatási területére szerint az angol és amerikai rendészeti szervezetek közösségi oldalakon folytatott kommunikációjának vizsgálatával, illetve kutatási eredményeinek alkalmazhatóságával foglalkozik az idegen nyelvi és rendészeti szaknyelvtanításban; lehetőség szerint a Café EFLE ([Molnár & Uricska, 2019](#)) módszer alkalmazásával. Tudományos munkássága, előadásai, publikációi is az említett témák köré rendeződnek. A publikációs tevékenységek mellett kiváló eredményt ért el pályaművek elkészítésében is. Ezt igazolja az a tény, hogy 2020 novemberében a Belügyi Tudományos Tanács által kiírt „*Online és offline tanítási-tanulási módszerek a belügyi ágazatban*” című pályázatra „*Kiterjesztett valóság és közösségi oldalak alkalmazása a nyelvoktatásban különös tekintettel a rendészeti szaknyelvre*” címmel ([Barnucz & Uricska, 2021](#)), kutatótársával

közösen benyújtott pályaművük a Belügyi Tudományos Tanács díjazása szerint I. helyezést ért el.

A szerző kutatói tevékenységét nem csupán az elméleti és az empirikus kutatások keretein belül végzi. Ezt igazolja az a most napvilágot látott – témájában, műfajában és nyelvezetében is mindenképpen – egyedi alkotás, amit a szerző az egész világot érintő koronavírus-járvány első hullámának ideje alatt alkotott. A „*COVIDICTIONARY Words and Phrases related to the global pandemic*” címet viselő angol egynyelvű szó- és kifejezésgyűjtemény elkészítésének alapötletét – a szerző témavezetője – Dr. Veszelszki Ágnes, a Budapesti Corvinus Egyetem Kommunikáció- és Médiatudomány Tanszékének vezetője, egyetemi docense, a Szociológia és Kommunikációtudományi Doktori Iskola oktatója adta, illetve az ő magyar nyelvű Karanténszótár című kötete ihlette.

Az a jelenség, hogy az élet minden területét érintő válsághelyzetekre, mint amilyen a koronavírus okozta pandémia is, a nyelv – különösképpen a szókincs – azonnal reagál, nem újkeletű (URL2). Az említett szakmai háttértényezők és inspirációk kellőképpen elegendők voltak Uricska Erna elsőéves doktorandusz számára ahhoz, hogy továbbgondolja az alapötletet és egy aktuális világjárvány közepette létrehozson egy olyan objektumot a közösségi tanulás-tanítás és kutatás gyakorlati megvalósításának céljából, amely amellet, hogy nívumnak számít a maga műfajában, még az alábbi tudományos elméleti modellekkel is összeegyeztethető.

A szerző kutatói alkotásának elméleti háttéréhez kiválóan illeszkedik a Patyi-féle „egyetemi háromszög” modell (URL1), amely Patyi és Barnucz (2020) közös cikkében került részletes kifejtésre. A modell az egyetemi működést, a tudományos munkát (kutatást), az oktatást (felkészítést) és a tananyagkészítést egyszerre, egymásra tekintettel végzett és egymással koordinált tevékenységrendszerként mutatja be. A szakszótár elkészítéséhez Paavola és Hakkarainen (2005) triadikus modellje is jól illeszthető és aktualizálható, mely szerint a tanítás-tanulás során a tanulók együttműködve fejlesztenek egy tudásobjektumot, amely lehetőséget teremt a tanulók kreativitásának fejlesztésére, motivációjának magas szinten tartására, a munkaerőpiac által megfogalmazott kompetenciák fejlesztésére, és az élményalapú tanítás-tanulás kivitelezésére (Barnucz & Uricska, 2020; Uricska, 2020a).

A szerző tehát a szó- és kifejezésgyűjteménnyel igazodni kívánt az egyetemi háromszög tevékenységeihez, egyrészt az egyes kifejezések meghatározásaihoz végzett tudományos kutatással, másrészt az egyetemi tananyagok alapjául szolgáló tudásanyag-előállítással, végül pedig azért, hogy oktatói tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a szótár tanórai felhasználására a hallgatók körében. Az egyetemi háromszög modell értelmében ezen

tevékenységek együtt adják az egyetemi minőséget, amelynek a kutató jelen alkotásával eleget is tett.

A már említett másik elméleti irányvonal a Paavola és Hakkarainen (2005) által kidolgozott triadikus modell. A szerző a korpuszalapú szótárkészítés módszerével zárt és nyitott kérdéseket tartalmazó kérdőíves adatfelvételt alkalmazott, pontosabban szógyűjtést végzett az NKE RTK rendészeti szaknyelvet tanuló hallgatói körében. A hallgatók oktatójuk kérésére a koronavírus-járvánnyal, távoktatással és leendő hivatásukkal kapcsolatos új kifejezések gyűjtését végezték. A szerző a hallgatókon kívül a Facebook közösségi oldalon regisztrált ismerősi körére is kiterjesztette a kutatást, akik közül szintén sokan csatlakoztak a szógyűjtéshez, ezáltal egyfajta közösségi kutatást és tanítást-tanulást valósított meg. Ebből adódóan a kutatás nemzetközi szintéren is ismertté vált, hiszen az Amerikai Egyesült Államokban, Németországban, az Egyesült Királyságban, Luxemburgban élő ismerősi közösség is szívesen részt vett benne, és számos kifejezéssel gazdagították a gyűjteményt. A szerző célja ezzel a nemzetköziesítés megvalósítása volt a közösségi oldal segítségével, amely a 21. századi oktatás-kutatás egyik nélkülözhetetlen platformja.

Összességében a szerző kiváló kutatói érzéssel helyezte gyakorlati megvilágításba és ezzel aktualizálta is Paavola és Hakkarainen (2005) triadikus modelljét, hiszen a modell kiválóan alkalmazkodik az online és offline tudásalkotó tevékenységhez, ahol a hangsúly nem kizárólag az egyénen és a közösségen van, hanem egy olyan folyamaton, amelyben a tudásalkotás részt vevői együttműködve közös tudásobjektumot hoznak létre. A triadikus tanulás alapján véve közösségi tanulásnak is nevezhető.

A gyűjtemény tudományos színvonalát a szakirodalmi lista is kellőképpen alátámasztja. Az irodalmak között felsorolt magyar és angol nyelvű cikkek, valamint weboldalak egyrészt a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos kifejezések meghatározásaihoz szükséges információkat tartalmazzák, másrészt – egyes tételek vonatkozásában – a szakszótár elkészítésének háttéréhez nyújtanak inspirációt. A felsorolt szakirodalom nemzetközi tételei még inkább emelik a kutatás színvonalát. A szakirodalom feltüntetése a gyűjtemény végén igényes és következetes stílust követ. A szó- és kifejezésgyűjtemény külső borítóján található rövid szöveg utolsó szerzői gondolatából megtudjuk, hogy a szakszótár elkészítésének célja – a közösségi tanítás-tanulás és kutatás gyakorlati megvalósítása mellett – a frontvonalban dolgozók felé nyilvánított személyes tiszteletadás, amit a szerző a külső borítón megjelenő, maszkot viselő, egészségügyben dolgozó nővér képével is megerősít. A kötet hátoldalán található rövid összefoglalóban a szerző amellet, hogy tájékoztatást nyújt a mű tartalmáról, köszönetét fejezi ki a már fent említett kollégáknak, illetve az NKE-n dolgozó közvetlen munkatársainak.

Az említett elméleti háttérre épülő szó- és kifejezésgyűjtemény 96 oldal terjedelmű, 403 koronavírus-járvánnyal és karanténhelyzettel kapcsolatos, az első hullám ideje alatt leggyakrabban előforduló angol nyelvű szót, szószerkezetet, kifejezést és neologizmust, valamint azok meghatározásait tartalmazza. Erre lehet jó példa a gyűjteményben található neologizmus is a „*smizing*”, ami kiválóan érzékelteti a kommunikáció non-verbalitását, hiszen a jelenlegi járványhelyzetben maszkkal fedett arcunkból csak a szemünk az, ami fedetlen, és amivel kifejezhetjük érzéseinket. A szótár további számos neologizmust tartalmaz, mint például *coronacation*, *coronacoaster*, *quaranteam* stb., ami a gyűjtemény újszerűségét is adja egyben. A szerző mindezt kiegészítette a szavak, szószerkezetek, kifejezések szófajának megjelölésével, azok szinonimáival, és helyenként példamondatokkal is bővítette az egyes szócikkeket. A szószerkezetek többsége egyrészt a frontvonalban dolgozók által, másrészt a rendészet és az egészségügy területén használt kifejezések köré koncentrálódik. A kutató gondot fordított a szó- és kifejezésgyűjtemény szakmai és nyelvi lektorálására is. A szótár szakmai lektorálását Dr. Borszéki Judit egyetemi adjunktus, az NKE RTK Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátusának oktatója, míg annak nyelvi lektorálását Josephine Moleon anyanyelvi beszélő, kutató végezte. A szótár szerkesztője Dr. Molnár Katalin egyetemi docens, az NKE RTK Magatartástudományi Tanszékének oktatója volt.

A szótár kutatásmódszertani megalapozottsága miatt hasznos lehet minden olyan kutató számára, akik kommunikációtudománnyal és/vagy közösségi médiakutatással (Uricska, 2020b) foglalkoznak, míg nyelvészeti szempontból remek tananyagként vagy kiegészítő anyagként szolgálhat az angoltanárképzésben, valamint hiánypótló lehet a rendészeti, illetve az egészségügyi szaknyelvet oktatók és tanulók számára is (Uricska, 2020c).

Felhasznált irodalom

- Barnucz N. & Uricska E. (2020). Innovatív nyelvtanulási módszerek és módszertan a rendészeti szaknyelvi képzés vizsgálatában. Előtanulmány egy vizsgálathoz. *Új Pedagógiai Szemle*, 70(9-10), 53–63.
- Barnucz N. & Uricska E. (2021). Kiterjesztett valóság és közösségi oldalak alkalmazása a nyelvoktatásban különös tekintettel a rendészeti szaknyelvre. *Rendvédelem*, 10(2), 4–48.
- Molnár K. & Uricska E. (2019). A Café módszer alkalmazásának tapasztalatai a rendészeti felsőoktatásban. *Magyar Rendészet*, 19(4), 69–80. <https://doi.org/10.32577/mr.2019.4.5>
- Paavola, S. & Hakkarainen, K. (2005). The knowledge creation metaphor – an emergent epistemological to learning, *Science and Education*, 14(6), 535–557. <https://doi.org/10.1007/s11191-004-5157-0>

- Patyi A. & Barnucz N. (2020). A közszolgálati és rendészeti felsőoktatás néhány időszerű kihívása. *Új Magyar Közigazgatás*, 13(4), 1–12.
- Uricska, E. (2021): *COVIDICTIONARY Words and Phrases related to the global pandemic*. Rejtjel Kiadó.
- Uricska E. (2020a). Rendészeti közösségi oldalak alkalmazása a szaknyelvoktatásban. *Educatio*. 29(4), 653–662. <https://doi.org/10.1556/2063.29.2020.4.10>
- Uricska E. (2020b). Közösségi rendészet - közösségi média. Elméleti háttér és a rendészeti digilektus fogalmának bevezetése. *Magyar Rendészet*, 20(2), 153–168. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.2.8>
- Uricska E. (2020c). Proper interactive communication of the police as a(n e-) trust-building strategy. Introducing the term policing digilect. *Kosice Security Review*, 10(2), 185–195.
- Veszelszki Á. (2020). *Karanténzótár. Virális tartalom*. Inter – IKU.

A cikkben található online alkalmazások

URL1: *Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Intézményfejlesztési Terv 2015-2020*, 9. https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/IFT_170615_2020.pdf

URL2: *Karanténzótár. Corvinus Podcast*. <https://www.youtube.com/watch?v=LHFDD87yR6k>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Barnucz N. (2022). Járványzótár: A világjárványhoz köthető szavak és kifejezések. *Belügyi Szemle*, 70(3), 643–648. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.3.11>